

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра слов'янської філології та загального мовознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри слов'янської філології
та загального мовознавства

 С.Д. Абрамович
“ 29 ” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛЕКСИКОЛОГІЯ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
за освітньою програмою *Польська мова і зарубіжна література*
спеціальності *014 Середня освіта (Мова і література (польська))*
галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*
мова навчання *польська*

2019-2020 навчальний рік

Розробники програми: Н.О. Стахнюк, кандидат філологічних наук, старший викладач

Ухвалено на засіданні кафедри слов'янської філології та загального мовознавства

Протокол № 8 від «29» серпня 2019 року

ПОГОДЖЕНО

Керівник
групи забезпечення освітньої програми

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни: ознайомлення студентів з теоретичними проблемами т.зв. внутрішньої та зовнішньої лексикології, формування у них навичок аналізу лексичних одиниць і їх уживання в текстах різних стилів та жанрів.

Для досягнення мети навчальної дисципліни „Лексикологія польської мови” в процесі її викладання необхідно вирішити такі завдання:

- висвітлити основні проблеми лексикології (аспекти значення слова, основні концепції значення лексичної одиниці, типи значень слів, традиційні та нові типи словникових дефініцій лексем, типи полісемії, концепції омонімії та типи омонімів, концепції синонімії та антонімії типи антонімів і синонімів, поділ лексики польської мови з точки зору активного і пасивного стану, типи запозичень, типи архаїзмів та неологізмів, диференціацію лексики з точки зору її приналежності до територіальних та соціальних варіантів польської мови);
- подати відомості про лінгвістичні школи, методика дослідження та найважливіші досягнення мовознавчої полоністики у сфері лексикології.

знати:

методи аналізу значення; аспекти значення слова (денотативний, сигніфікативний, конотативний); основні концепції значення слова; діахронічні типи значеннєвих змін; традиційні та нові типи словникових дефініцій лексем; типи полісемії; концепції омонімії та типи омонімів; природу семантичних зв'язків синонімії та антонімії; поділ лексики польської мови з точки зору активного і пасивного стану; типи архаїзмів та неологізмів, типи запозичень у польській мові; принципи поділу лексики за соціальним і територіальним критерієм.

вміти:

розрізняти синтагматичні та парадигматичні зв'язки слів; аналізувати лексику семантичних полів польської та української мов; дефініювати значення лексем (за традиційними та новими типами дефініцій); розрізняти одно- та багатозначні слова, багатозначні слова та омоніми; добирати до запропонованих слів синоніми та антоніми; розрізняти архаїзми, застарілі слова, неологізми; визначати їхні типи; аналізувати запозичення в складі польської мови з огляду на різні критерії; аналізувати лексику польських діалектів і соціолектів; користуватися різними видами словників, придатних до вивчення лексичного складу польської мови; уміти правильно вживати синонімічні засоби польської мови, лексику різних стилів і мовних варіантів.

Основною формою організації навчання при вивчення дисципліни «Лексикологія польської мови» є лекційні, практичні заняття, самостійна робота студентів тощо. Програма передбачає гармонійне та збалансоване поєднання теоретичних знань з практикою. Теоретичний матеріал розкриває закономірності та особливості лексичного складу польської мови та стає підґрунтям для свідомого застосування практичних навичок. Курс розрахований на підготовку студентів – майбутніх вчителів та філологів. Для студентів III курсу напряму підготовки «Філологія (мова і література польська)» курс розрахований на 120 навчальних годин, з них лекції – 14 год, практичні заняття – 26 год., самостійна робота студентів – 80 год. Вид підсумкового контролю – екзамен (V семестр).

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Рік навчання	III
Семестр вивчення	V
Кількість кредитів ЄКТС	4
Загальний обсяг годин	120
Кількість годин навчальних занять	40
Лекційні заняття	14
Практичні заняття	26
Семінарські заняття	-
Лабораторні заняття	-
Самостійна та індивідуальна робота	80
Форма підсумкового контролю	екзамен

3. Статус дисципліни: вибіркова, вільного вибору студента, професійної підготовки

4. Передумови для вивчення дисципліни: практика усного і писемного мовлення польської мови, вступ до мовознавства

5. Програмні компетентності навчання:

ЗК 07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ПК 1 Здатність формувати в учнів предметні компетентності.

ПК 5 Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії іноземної мови, теорії та історії зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання іноземної мови й зарубіжної літератури.

ПК 7 Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з іноземної та державної мови), володіти іноземною мовою на рівні не нижче С1, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

ПК 10 Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

ПРЗ 3 Знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку іноземної мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРУ 1 Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРУ 5 Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

ПРК 2 Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

7. Засоби діагностики результатів навчання: екзамен, комплексний екзамен

8. Програма навчальної дисципліни:

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. <i>Leksykologia języka polskiego</i> / Лексикологія польської мови							
Тема 1. <i>Przedmiot leksykologii. Semantyka leksykalna</i> / Предмет лексикології. Лексична семантика		1	2			8	
Тема 2. <i>Definicje semantyczne</i> / Семантичні дефініції		1	2			8	
Тема 3. <i>Wieloznaczność</i> / Багатозначність		2	4			10	
Тема 4. <i>Relacja synonimii i antonimii</i> / Відношення синонімії та антонімії		2	4			10	
Тема 5. <i>Słownictwo. Czynny i bierny zasób leksykalny polszczyzny. Archaizmy i neologizmy</i> / Лексичний склад мови. Активний і пасивний ресурси. Архаїзми і неологізми		2	4			10	
Тема 6. <i>Zapózyczenia w języku polskim</i> / Запозичення в польській мові		2	2			8	
Тема 7. <i>Leksyka różnych odmian polszczyzny</i> / Лексика різних стилів польської мови		1	2			8	
Тема 8. <i>Słownictwo polskich socjolektów</i> / Лексика польських соціолектів		1	2			8	
Тема 9. <i>Podstawowe zagadnienia frazeologii</i> / Основи фразеології		2	4			10	
Разом за змістовим модулем 1	120	14	26			80	

9. Форми поточного та підсумкового контролю: Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому, програмованому, практичному і тестовому контролю.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль, самостійна робота (60 балів)		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (45 балів)		40	100
Поточний контроль	МКР		
25 балів	20 балів		
		15 балів	

11. Рекомендована література:

Основна:

1. Krawczuk A. Leksykologia i kultura języka polskiego. T. 1-2. Kijów, 2011. T. 1: Leksykologia, frazeologia, leksykografia.
2. Łuczyński E., Maćkiewicz J. Językoznawstwo ogólne. Wybrane zagadnienia. Gdańsk, 2002.
3. Markowski A. Wykłady z leksykologii. Warszawa, 2012.

Додаткова:

1. Apresjan J. D. Semantyka leksykalna. Synonimiczne środki języka. Przeł. Z. Kozłowska i A. Markowski. Wrocław etc., 1995.
2. Bańko M. Słownik dobrego stylu, czyli wyrazy, które się lubią. Warszawa, 2006.
3. Bartnicka B. Język polski dla cudzoziemców. Ćwiczenia leksykalne. Warszawa, 1974.
4. Bąba S., Liberek J. Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny. Warszawa, 2001.
5. Bednarek A., Grochowski M. Zadania z semantyki językoznawczej. Toruń, 1993.
6. Dąbrowska A. Eufemizmy współczesnego języka polskiego. Wrocław, 1994.
7. Dąbrówka A., Geller E. Słownik antonimów. Warszawa, 1995.
8. Dąbrówka A., Geller E., Turczyn R. Słownik synonimów. Warszawa, 1993.
9. Encyklopedia języka polskiego. Red. S. Urbańczyk i M. Kucała. Wrocław etc., 1999.
10. Kaczmarek L., Skubalanka T., Grabias S. Słownik gwary studenckiej. Lublin, 1994.
11. Kopaliński W. Słownik eponimów, czyli wyrazów odmiennych. Warszawa, 1996. O definicjach i definiowaniu. Red. J. Bartmiński i R. Tokarski. Lublin, 1993.
12. Markowski A. Jawne i ukryte nowsze zapożyczenia leksykalne w mediach. [W:] Język w mediach masowych. Red. J. Bralczyk i K. Mosiołek-Kłosińska. Warszawa, 2000. S. 96-111.
13. Markowski A. Leksyka wspólna różnym odmianom polszczyzny. Wrocław, 1992.
14. Nagórko A., Łaziński M., Burkhardt H. Dystynktywny słownik synonimów. Kraków, 2004.
15. Nauka o języku dla polonistów. Wybór zagadnień. Red. S. Dubisz. Warszawa, 1994.
16. Smółkowa T. Neologizmy we współczesnej leksyce polskiej. Kraków, 2001.
17. Uniwersalny słownik języka polskiego. Red. S. Dubisz. T. I-IV. Warszawa, 2003.
18. Walczak B. Granica między jednostkami leksykalnymi rodzimymi i obcego pochodzenia. [W:] Opisać słowa. Red. A. Markowski. Warszawa, 1992. S. 222-232.
19. Wierzbicka A. Gwary, żargony, style. [W:] Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań. T. 2: Warianty języka. Red. J. Bartmiński i J. Szadura. Lublin, 2003. S. 126-132.
20. Współczesny język polski. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001. S. 453-467.

4. Програма экзамену

1. Język jako specyficzny system kodowy
2. Przedmiot i zakres leksykologii.
3. Działy leksykologii.
4. Leksykologia „wewnętrzna” i leksykologia „zewnątrzna”.
5. Semazjologia i onomazjologia.
6. Problem leksyki jako systemu.
7. Podzielność wyrazu i jego motywacja
8. Wyraz i leksem
9. Pola znaczeniowe.
10. Semantyka lekсыkalna.
11. Termin i jego charakterystyka
12. Teorie znaczenia.
13. Diachroniczne typy zmian znaczeniowych.
14. Typy znaczeń lekсыkalnych.
15. Rola kontekstu w precyzowaniu znaczeń wyrazów
16. Aspekty znaczenia jednostki lekсыkalnej: sygnifikacyjny, desygnacyjny, konotacyjny.
17. Wyrazy w słowniku. Problem definicji. Typy definicji słownikowych leksemów.
18. Wieloznaczność, typy wieloznaczności.
19. Homonimy i ich typy.
20. Źródła homonimii
21. Relacje semantyczne: synonimia, antonimia, hipo- i hiperonimia, relacje części i całości.
22. Typy i funkcje synonimów i antonimów.
23. Neosemantyzmy i ich rola w słownictwie polskim
24. Synonimy różniące się nacechowaniem uczuciowym i stylistycznym
25. Zasób czynny i bierny polskiego słownictwa.
26. Archaizmy i neologizmy w języku polskim: typy i funkcje.
27. Zapożyczenia w języku polskim: klasyfikacje oparte na różnych kryteriach.
28. Słowiańskie zapożyczenia w języku polskim
29. Słownictwo polskie zróżnicowane terytorialnie i środowiskowo.
30. Klasyfikacja odmian języka polskiego
31. Charakterystyka dialektów polskich.
32. Zróżnicowanie stylistyczne języka polskiego
33. Wizerunek przeszłości zawarty w zwierciadle wyrazów
34. Dawny i nowy zasób słowny w języku współczesnych użytkowników polszczyzny
35. Frazeologizmy w zasobie lekсыkalnym polszczyzny.
36. Początki lekсыkografii polskiej
37. Słowniki staropolskie
38. Słowniki okresu średniopolskiego
39. Słowniki języka polskiego
40. Najnowsze słowniki języka polskiego

Рекомендована література

ОСНОВНА:

4. Grochowski M. Zarys leksykologii i leksykografii. Zagadnienia synchroniczne. Toruń, 1982.
5. Grzegorzczak R. Wprowadzenie do semantyki językoznawczej. Warszawa, 2001.
6. Inny słownik języka polskiego. Red. M. Bańko. T. I, II. Warszawa, 2000.
7. Kania S., Tokarski J. Zarys leksykologii i leksykografii polskiej. Warszawa, 1984.
8. Kołodziejek E. Człowiek i świat w języku subkultur. Szczecin, 2005.
9. Krawczuk A. Leksykologia i kultura języka polskiego. T. 1-2. Kijów, 2011. T. 1: Leksykologia, frazeologia, leksykografia.
10. Kurkowska H. O przedmiocie i działach leksykologii. „Prace Filologiczne”. 1974. T. XXV. S. 247- 255.
11. Łuczyński E., Maćkiewicz J. Językoznawstwo ogólne. Wybrane zagadnienia. Gdańsk, 2002.
12. Markowski A. Wykłady z leksykologii. Warszawa, 2012.
13. Miodunka W. Podstawy leksykologii i leksykografii. Warszawa, 1989.
14. Nowy słownik poprawnej polszczyzny. Red. A. Markowski. Warszawa, 1999.

Додаткова:

21. Apresjan J. D. Semantyka leksykalna. Synonimiczne środki języka. Przeł. Z. Kozłowska i A. Markowski. Wrocław etc., 1995.
22. Bańko M. Słownik dobrego stylu, czyli wyrazy, które się lubią. Warszawa, 2006.
23. Bartnicka B. Język polski dla cudzoziemców. Ćwiczenia leksykalne. Warszawa, 1974.
24. Bąba S., Liberek J. Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny. Warszawa, 2001.
25. Bednarek A., Grochowski M. Zadania z semantyki językoznawczej. Toruń, 1993.
26. Brückner A. Słownik etymologiczny języka polskiego. Kraków, 1927.
27. Buttler D. Struktura znaczeniowa wyrazów. „Prace Filologiczne”. 1976. T. XXVI. S. 239-247.
28. Dąbrowska A. Eufemizmy współczesnego języka polskiego. Wrocław, 1994.
29. Dąbrowska A. Słownik eufemizmów polskich, czyli w rzeczy mocno, w sposobie łagodnie. Warszawa, 1998.
30. Dąbrówka A., Geller E. Słownik antonimów. Warszawa, 1995.
31. Dąbrówka A., Geller E., Turczyn R. Słownik synonimów. Warszawa, 1993.
32. Encyklopedia języka polskiego. Red. S. Urbańczyk i M. Kucała. Wrocław etc., 1999.
33. Kaczmarek L., Skubalanka T., Grabias S. Słownik gwary studenckiej. Lublin, 1994.
34. Kopaliński W. Słownik eponimów, czyli wyrazów odmiennych. Warszawa, 1996. O definicjach i definiowaniu. Red. J. Bartmiński i R. Tokarski. Lublin, 1993.
35. Kurkowska H. Czy słownictwo stanowi system? [W:] D. Buttler, H. Kurkowska, H. Satkiewicz. Kultura języka polskiego. Zagadnienia poprawności leksykalnej (Słownictwo rodzime). Warszawa, 1987. S. 17-21.
36. Kurzowa Z. Przeszłość i przyszłość słownika polskich synonimów. „Poradnik Językowy”. 1997. Z. 5. S. 1-14.
37. Kurzowa Z., Kubiszyn-Mędrala Z., Skarżyński M., Winiarska J. Słownik synonimów polskich. Red. Z. Kurzowa. Warszawa, 1998.
38. Markowski A. Jawne i ukryte nowsze zapożyczenia leksykalne w mediach. [W:] Język w mediach masowych. Red. J. Bralczyk i K. Mosiołek-Kłosińska. Warszawa, 2000. S. 96-111.
39. Markowski A. Leksyka wspólna różnym odmianom polszczyzny. Wrocław, 1992.
40. Miodunka W. Teoria pól językowych. Społeczne i indywidualne ich uwarunkowania. Kraków, 1980.
41. Nagórko A., Łaziński M., Burkhardt H. Dystynktywny słownik synonimów. Kraków, 2004.

42. Nauka o języku dla polonistów. Wybór zagadnień. Red. S. Dubisz. Warszawa, 1994.
43. Rybicka H. Losy wyrazów obcych w języku polskim. Warszawa, 1976.
44. Smółkowa T. Neologizmy we współczesnej leksyce polskiej. Kraków, 2001.
45. Uniwersalny słownik języka polskiego. Red. S. Dubisz. T. I-IV. Warszawa, 2003.
46. Walczak B. Granica między jednostkami leksykalnymi rodzimymi i obcego pochodzenia. [W:] Opisać słowa. Red. A. Markowski. Warszawa, 1992. S. 222-232.
47. Wierzbicka A. Gwary, żargony, style. [W:] Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań. T. 2: Warianty języka. Red. J. Bartmiński i J. Szadura. Lublin, 2003. S. 126-132.
48. Wierzchowski J. Semantyka językoznawcza. Warszawa, 1980.
49. Współczesny język polski. Red. J. Bartmiński. Lublin, 2001. S. 453-467.
50. Żmigrodzki P. Wprowadzenie do leksykografii polskiej. Katowice, 2003.